

Λύπη, λίπη και λείπει (Ευαγγελία Μπίτου, φιλόλογος)

Categories : [ΚΟΙΝΩΝΙΑ](#)

Date : Ιουνίου 17, 2017

Στοιχείο της ανθρώπινης ζωής είναι η λύπη και στοιχείο του ανθρώπινου οργανισμού τα λίπη. Η **λύπη** δεν **λείπει** από τον άνθρωπο, μα ούτε και τα **λίπη** από τη διατροφή του. Λύπη, λίπη και λείπει λοιπόν! Τρεις λέξεις ομόηχες, αλλά με σημασία τόσο διαφορετική, η οποία αποδίδεται με τη διαφορετική γραφή.

Η λύπη χρωματίζει, όπως και η χαρά, την ανθρώπινη ζωή. «*Ποία του βίου τρυφή διαμένει λύπης αμέτοχος ...;*» (σε ποια απόλαυση της ζωής δεν συμμετέχει και η λύπη;), ρωτάει ρητορικά ο μεγάλος υμνογράφος Ιωάννης ο Δαμασκηνός στην Νεκρώσιμη Ακολουθία. Πραγματικά, τίνος ανθρώπου τη ματιά δεν σκίασε η λύπη; Τίνος δεν σκυθρώπασε το πρόσωπο; Τίνος δεν βάρυνε την καρδιά; Όλοι ανεξαιρέτως γνωρίζουν από πρώτο χέρι, έχουν βιώσει αυτό το συναίσθημα, αυτόν τον ψυχικό πόνο, που γίνεται συμπόνια όταν εκφράζεται ως συμμετοχή στον πόνο του άλλου• ειδικά σε περίπτωση απώλειας αποκτά και την ιδιαίτερη έκφραση **συλλυπητήρια**. **Λυπάμαι**, λέμε για κάτι άσχημο που συνέβη σε κάποιον, αλλά συχνά και εμείς **λυπούμε**, πικραίνουμε, ανθρώπους με τη συμπεριφορά μας. Σίγουρα οι **λυπημένοι** της γης είναι περισσότεροι από τους χαρούμενους. Έχει όμως και η λύπη τα θετικά της: Οποιος την βλέπει κατά πρόσωπο, φιλοσοφεί, συνειδητοποιεί τα όρια του, ότι ο άνθρωπος είναι πεπερασμένος, και γίνεται αλληλέγγυος. Πάντως, η λύπη και η χαρά συμπορεύονται στη ζωή, η οποία έτσι κι αλλιώς είναι μια **χαρμολύπη**.

Δυσάρεστα τα **λυπηρά** του βίου, **λυπητερά** είναι πολλά από τα δημοτικά μας τραγούδια, αλλά «**τα λυπητερά**» στην αγιογραφία είναι η Σταύρωση και οι εκατέρωθεν παραστάσεις της Θεοτόκου και του αγίου Ιωάννου του Θεολόγου στην κορυφή του τέμπλου. Άλλο βέβαια είναι «η **λυπητερή**, ο φουσκωμένος λογαριασμός, ειδικά σε τούτους τους δύσκολους καιρούς.

Τα λίπη πάλι φυτικά ή ζωικά, εμφανή ή αφανή, κορεσμένα ή ακόρεστα, μονοακόρεστα και πολυακόρεστα, καλά ή κακά απασχολούν τους διαιτολόγους, αλλά και όσους προσέχουν το διαιτολόγιό τους και φροντίζουν να χάσουν το περιττό βάρος, για το οποίο ενοχοποιείται η συσσώρευση λίπους στον ανθρώπινο οργανισμό. Το λίπος μπορεί να ευθύνεται για πολλά, είναι όμως και ευεργετικό για τον οργανισμό, καθότι του παρέχει ενέργεια, αλλά και προστασία από πολλά με μια ισορροπημένη διατροφή. Από το χοιρινό λίπος στην περιοχή μας «έβγαζαν την **λίπα**», η οποία έθρεψε τους ανθρώπους της υπαίθρου ώσπου εμφανίσθηκαν οι μαργαρίνες.

Σίγουρα τα **λιπαρά** φαγητά είναι νόστιμα, αλλά χρειάζεται μέτρο.

Από το λίπος και το ρήμα **λιπαίνω** και από αυτό **η λίπανση** τόσο του εδάφους όσο και των μηχανών με τους **λιπαντήρες**· παράγωγο και το **λίπασμα** για τον εμπλουτισμό του εδάφους και μεγαλύτερη παραγωγή και όχι μόνο· «λευτεριάς λίπασμα οι πρώτοι νεκροί», τραγουδάμε. Ενδιαφέροντα είναι τα σχετικά με τον **λιπώδη ιστό** και τα **λιποκύτταρα**. Κάποιοι βέβαια στην εποχή μας ενδιαφέρονται για τη **λιποδιάλυση** και **λιποαναρρόφηση**. Η **κρυολιπόλυση** είναι νέα τεχνολογία για τη μείωση λιποκυττάρων. Το λίπος λοιπόν έχει και ενδιαφέρουσα γλωσσική του οικογένεια.

Το τρίτο ομόηχο **λείπει** είναι το τρίτο ενικό πρόσωπο του ρήματος λείπω, του οποίου η γλωσσική οικογένεια δεν είναι μικρή με ορθογραφία αξιοπρόσεκτη. **Λειψός**, μπορεί να είναι κάποιος στο σώμα αλλά και στο πνεύμα, **λειψή** μπορεί να είναι και η μερίδα φαγητού, ενώ οι **Λειψοί** είναι ένα νησί - ένα χωριό, κοντά στην Πάτμο. Η λήψη πάλι φωτογραφίας, η ανάληψη χρημάτων, ευθυνών, καθηκόντων ... είναι κάτι διαφορετικό. Με το λείπω σχετίζονται οι **ελλείψεις** και οι **παραλείψεις** όχι όμως οι επαναλήψεις και οι περιλήψεις. **Η εγκατάλειψη** μοιάζει ηχητικά με την κατάληψη, αλλά στη γραφή διαφέρουν. Η δυσκολία στην ορθογραφία των ανωτέρω λέξεων ξεπερνιέται με το να σκεφθεί κάποιος με ποιο ρήμα σχετίζονται: με το λείπω, οπότε γράφονται με ει ή με το λαμβάνω, οπότε η σωστή γραφή είναι με η. Διαφορετικής σημασίας και γραφής είναι επίσης τα λήμματα και **υπολείμματα**, τα διλήμματα, τα **διαλείμματα** και τα άλλα διαλύματα. Η ορθογραφία και στην περίπτωση αυτή σχετίζεται με τα ρήματα λείπω, λαμβάνω και λύω, Αξιοπρόσεκτα παράγωγα του λείπω τα **λοιπόν** και **λοιπά**.

Αξίζει επίσης να προσεχθούν και κάποια **υπόλοιπα** σύνθετα. Ο **λιπόσαρκος**, επί παραδείγματι, (λείπω +σαρξ) είναι ο αδύνατος, ο κοκκαλιάρης, και **ο λιποβαρής** αυτός που του λείπει βάρος, δεν έχει το κανονικό βάρος, ενώ τον **λιπόθυμο** εγκαταλείπουν οι αισθήσεις του, οι δυνάμεις του. Ο **λιποτάκτης** εγκαταλείπει τη θέση στην οποία έχει ταχθεί, ενώ ο **λιπόψυχος** είναι αυτός που τον εγκαταλείπει το θάρρος. Δεν σχετίζονται δηλαδή με το λίπος αλλά είναι της γλωσσικής οικογένειας του λείπω, το οποίο έχει τρία θέματα, το ενεστωτικό λείπ-, του δευτέρου αορίστου λιπ- και το λοιπ- με ετεροίωση του ε σε ο.

Εν κατακλείδι, η λύπη είναι αταξική, δεν κάνει διακρίσεις και επισκέπτεται τους πάντες. Τα λίπη ομολογουμένως προτιμούν τους καλοφαγάδες, την ευφορία και τα ευνοεί η ευημερία. Το λείπει πάλι το συναντάει κανείς συχνά και σε ποικίλες περιστάσεις.

Όμορφα που παίζει τούτη η γλώσσα με τα γράμματα και τις σημασίες. Ένας ο φθόγγος (ι) στη νέα ελληνική γλώσσα, απαραίτητη όμως η διαφορετική γραφή,

Η ΑΛΛΗ ΟΨΙΣ

Ψηλαφώντας την των πραγμάτων αλήθεια...

<https://alopsis.gr>

υ,η,ι,ει,οι για την απόδοση της σημασίας. Η γλώσσα μας είναι εννοιολογική και δεν χωράει στα greeklish, τα οποία προς το παρόν μπορούν να χρησιμοποιούν τους γραμματικούς κανόνες για την ορθογραφία - προφανώς για να μη δημιουργούνται έντονες αντιδράσεις - αλλά μπορεί η γραφή να είναι και φωνητική με ένα (i), ένα (o) ένα (e) ... Τελευταία όλο και πιο συχνά και από επίσημα χείλη ακούγονται φωνές για απλοποίηση της γραφής, τάχα για να μη δυσκολεύονται τα παιδιά. Έξυπνα και ανεπαίσθητα, πονηρά ομολογουμένως, γίνεται το ξήλωμα! Όμως τούτη η γλώσσα θέλει τον ομιλούντα ξύπνιο και σκεπτόμενο για να αντιλαμβάνεται και τη βαθύτερη έννοια των λέξεων, αν θέλει να γράφει σωστά εν επιγνώσει. Συνεπώς η διαφορετική γραφή δεν είναι άνευ σημασίας.

(Πηγή: aktines.blogspot.gr)